

Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

XXIII. évfolyam, 123. szám

2020/4.

Taps

Jelen számunkban sok érdekes cikk található, de kettőt különösen az olvasó figyelmébe ajánlok. Az egyik Kemény Berciről szól, akit nagyon sokan ismerhettünk. Nekem is sokszor eszembe jut a halk beszédű bölcs ember. Az akkor még országos egyesületi újságot szerkesztettük együtt, alig vártam, hogy újra és újra találkozzunk, szerettem hallgatni a történeteit, ahogyan elmélkedett a vidéki létről, a magára hagyott idősekről, abból sokat profitáltam újságíróként. Nagyon hiányzik.

Kíváncsi lennék, miként vélekedne a mai világról, a falu- és tanyagondnokságok jelenlegi helyzetéről, mit szólna a koronavírus-járvány okozta anomáliákhoz. Ahogy e lap szerkesztése során olvastam a szatymazi tanyagondnokok helytállásáról, önkéntelenül Bercire gondoltam, mennyire felháborítaná az a megaláztatás, amit át kellett élniük a külterületi emberek ellátását mindenek elé helyező kollégáinak, akik semmiféle védőeszközt nem kaptak, akiknek ugyanúgy kellett szolgáltatást nyújtaniuk a veszélyhelyzet idején is, mint békeidőben. Ha valakik, ők aztán tényleg a frontvonalban küzdöttek, ahogyan azt annyiszor hallottuk a híradásokban például az egészségügyben dolgozókkal kapcsolatban. Az ápolóknak az egész világ tapsolt, így a szatymaziak is. Értük viszont senki nem tapsolt – utólag sem.

Amikor ez az újság a nyomdából kikerül és eljut olvasóinkhoz, még nem tudni, mit hoz a jövő. Lesz-e második hullám vagy sem? Mikor tör ránk újra a vírus, ami még el sem távozott. Már most kellene gondolniuk az illetékeseknek arra, hogyan lehetne könnyebbé tenni a falu- és tanyagondnokok helyzetét a nehéz időkben. De ahhoz szándék is kellene!

Borzák Tibor

Kányádi Sándor:

Nyári zápor

*Virágon lepke,
tarka pillangó,
körüle zümmög,
donog a dongó.*

*Fű, virág, minden
áll mozdulatlan.
Izzad a lepke,
olyan meleg van.*

*„Borul, beborul,
Vigyázz, pillangó!
Bújjunk, bújjunk el” -
dongja a dongó.*

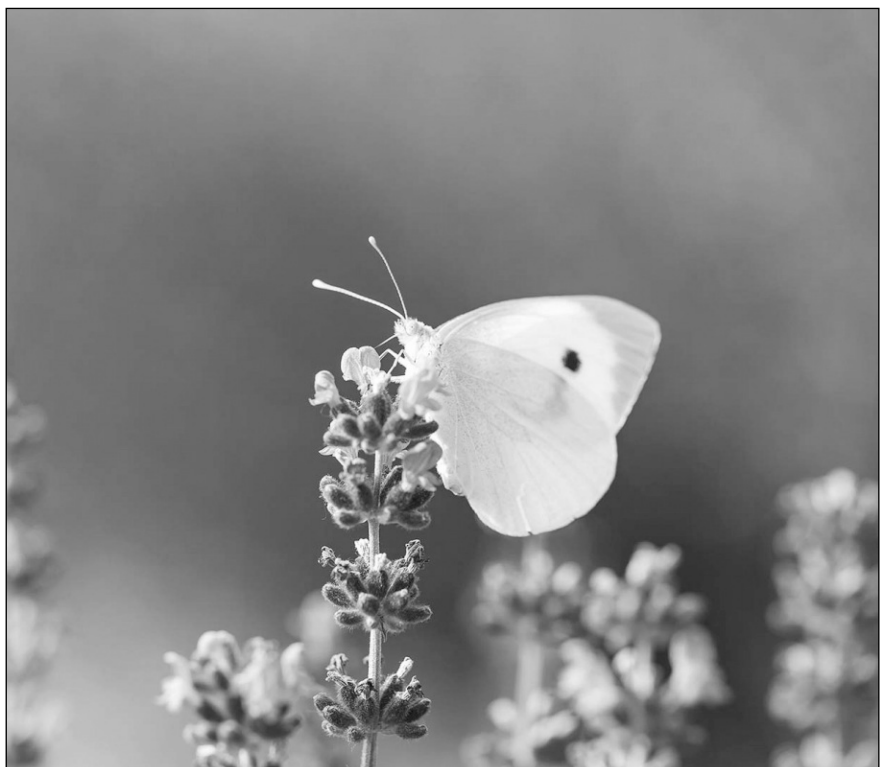
*Felhő az égen,
borul a napra.
Megáll a lepke
egy pillanatra.*

*Libbenne szárnya,
jaj, de már késő.
Dördül az ég, és
zuhog az eső.*

*Zuhog a zápor,
ázik a lepke.
Szorítja szárnyát
nagy dideregve.*

*Aztán a felhő
ahogyan támadt,
fordít a tájnak
hirtelen hátat.*

*Kisüt a nap, és
a kis pillangó
szárítja szárnyát,
s donog a dongó.*

Kockás terítő mellett elhúzódó beszélgetések

Kemény Berci öröksége

Alsómocsoládon 2020. február 28-án tartották meg a Kemény Bertalan Díj átadó ünnepségét. Ebből az alkalomból idéztük fel, hogy mit is hagyott ránk Berci bácsi örökségül. Az alábbiakban a szerző nem csak egy gazdag életút részleteit tárja elénk, hanem személyes emlékeiről is mesél.

Én magam örökös vagyok. Az egyik. A sok közül. Önökkel, olvasókkal együtt.

Szerencsés, mert ismerhettem, tanítványának vallhatom magam. Az első impulzust az egyetemen tananyagként szereztem róla, majd 2002-ben személyesen is megismertem. Azóta járok a nyomában, hogy a falugondnokság ügyének szervezésében munkatársául szegődtem. Egy szárnyait próbáló ifjú nem is kívánhatna jobb közeget a pályakezdéshez, mint azt a termékeny, felívelő időszakot, melyet a vidék- és közösségfejlesztés bölcs szakemberei mellett tölthettem. Kemény Bertalan és közvetlen munkatársai maguk közé fogadtak és tanítottak. Átadták élettapasztalataikat, kíváncsian hallgatták a véleményemet. Felemelő és nagyon motiváló volt, hogy partnerként kezeltek. Mindenkinek ilyen mestereket kívánok. Együtt dolgozhattunk a Falugondnokok Háza tartalommal való megtöltésén, belakásán, a továbbképzési rendszer kidolgozásán. Közösén tanultuk meg az első uniós pályázatok elkészítésének és megvalósításának tudományát.

Az előzményeket tapasztalatokból, dokumentumelemzésből és a pálya-

társak elmondása alapján elevenítem fel. Ebben különösen nagy segítségemre volt Faludi Erika, akivel évtizedeken keresztül dolgoztak közös célokért.

Hogyan is emlékeznek Kemény Bertalanra? Ő a kiútkereső nemzedék tagja, mindenkiel szót értő, kérdezve-válaszolgatva oktató, elmélyült elemző volt. Egyszemélyes intézmény. „Megfejtethetlen varázs”, aki nek a hívó szavára megmozdulnak, aki köré összegyűltek az emberek. Elfogadott középpont, világítótorony. Iskolává szélesedett gondolkozásmód képviselője.

Alapértékei voltak a bizalom, felelősségvállalás, nyitott hozzáállás, generációs ismeretátadás, innováció, kapcsolati háló, közösség, egymás iránti megbecsülés, egymásra figyelés, egymástól tanulás, barátságosság, szolidaritás.

Életműve sokrétű és összetett. Életpályája igen hosszú, hiszen nyugdíjazását követően még húsz évig dolgozott a céljaiért. Az a szellemi-spirituális örökség, amit ránk hagyott maradandó, elévülhetetlen. Ezek közül is egy az a társadalmi innováció, mely emberek százazreinek mindennapjait meg-

Mindenki Berci bácsija

határozza, a Magyar Falu- és Tanyagondnoki Hálózat. Ez a civil és állami összefogással megvalósuló kezdeményezés a rendszerváltás egyik legsikeresebb intézményévé vált. A Falugondnoki Hálózatot és szellemi atyját, Kemény Bertalant Magyar Örökség díjjal is elismerték, és az Európai Unió is jó gyakorlatai között tartja számon.

Előttem nincs másik ilyen szép példa az összefogásra, egy alulról jövő kezdeményezésre, melyben helyi igényekre, szükségletekre reagálva fokozatosan végig vitték a folyamatot a megoldásig.

Ahhoz, hogy a hálózat azzá váljon, ami, Berci bácsi jövőépítő hitén és elhivatottságán kívül számos szerencsés, jó időben, jó helyen történt találkozás, személyes kapcsolatokból, barátságokból fakadó inspiráció, sok-sok beszélgetés, együttgondolkodás, együttműködés kellett. A Hálózat megszületését a teljesség igénye nélkül azokon a személyeken keresztül követem nyomon, akik jelenlétükkel, gondolataikkal hatással voltak Berci alkotó munkájára. Segítettek a gondolat kiérlelésében, fejlesztésében, alkalmazásában. Mérföldkövet jelentettek az életművében.

A történet fonalát az 1970-es évek elején veszem fel, amikor is Ottlik Gá-

Egyetlen kapocs a külvilággal

bor a Tervező Vállalatnál lehetőséget adott az úttörő munkákban való kibontakozásra, támogatta az elképzeléseit. Faludi Erika támogatása mindebben a biztos pontot, a folyamatosságot jelentette Berci számára. Itt és később a VÁTI-ban – Városépítési Tudományos és Tervező Intézet, ahol nyugdíjazásáig dolgozott – közösen tapasztalták meg az együttműködési készség, civil összefogás lehetőségeit. Ha tehette hivatali szerepköréből már-már kilépve, a kötelező feladatokon túllépve a valódi cselekvést választotta munkamódszerül. A településhez fűződő érzelmi kötődés erősítése érdekében helyi tantervet ajánlott. A helyi szellemi műhelyek kialakítását szorgalmazta. Vallotta, hogy az együttműködés tanítható és tanulható. Területi összefüggéseket keresett, ezért a kistérségi szemlélet irányába mozdult el. Többek között Ócsa környezeti problémáinak vizsgálata, a kistáj animációs kísérlet, a Galga Völgyi Komplex Kísérlet is ehhez az időszakhoz kapcsolódik.

Ekkor kapta meg feladatul és gombolta újra a megszüntetendő, szerep kör nélküli települések ügyét, a Somogy megye külterületi lakott helyeinek és aprófalvainak fejlesztési javaslatát. „Belőlem a megrázó társadalmi valósággal való kénytelen szembesülés kényszerítette ki a falugondnok elvet” – vallotta. Berci a tervezőasztaltól felállva elment a somogyi emberek közé. Beszélgetni velük, megismerni őket és az életüket. Megtapasztalni a probléma valódi gyökerét. Talált egy ember típust, aki a településén aktívan tett a közösségéért, aki felvállalta a faluját, megszervezte a helyi életet, odafigyelt a közösség gondjaira és képviselte az emberek érdekeit, kijárva, kiharcolva a mindennapokhoz szükséges feltételeket. Ma úgy mondanánk, Kemény Bertalan alapos helyzetfeltárást végzett, és levonta a lelkiismerete által diktált következtetéseket. A falvak megszüntetéséhez való asszisztálás helyett más megoldást keresett, az aprófalvak üzemeltetésére, társadalmuk rehabilitációjára tett javaslatot. Helyben keresett megoldást, mely a kistelepülések lehetőségei szerint emberséges elhalászása helyett a folyamat megfordítását tűzte ki célul. A javaslatok az optimális gazdasági és társadalmi környezet, valamint a helyi autonómia mellett a kistelepülések üzemeltetésére vonatkozott.

Falugondnokok Háza Vértessacsán

Javaslatában azt a személyt, aki vállalta a település üzemeltetését, falugondnoknak nevezte.

A falvak fejlesztési lehetőségei gondolata érlelésében Köles Sándor segítette, akivel rendszeresen megvitatta és kicserélte gondolatait a Népművelési Intézetben Beke Pállal közösen, s akiben az aprófalvak közösségeinek megmentésében kiváló partnerre lelt.

Kemény Bertalan hatékony munkamódszere a kockás terítő melletti elhúzódo beszélgetésfolyam volt. Ilyenkor az alkotótársaiból, inspiráló pályatársaiból, barátaiból, kollégáiból, odacsapódó érdeklődőkből és idegenekből álló asztaltársasága élénk szellemi életet folytatott. Ezek az összejövetelök idővel rendszeressé, a csütörtök esték a sörözőben meghatározó, kihagyhatatlan találkozási alkalmakká váltak. Később ez alakult át egy előadás sorozattá, egy tudásmegosztó szellemi platformmá, a Csütörtöki Iskolává.

Az állandósult asztaltársaságot az intézményesülés felé Ferge Zsuzsa terelte, kinek javaslatára, hogy a tervezgető, alkotó közösség felkarolandó ügyeit támogató források megszerzéséhez civil szervezetre van szükség, Kemény Bertalan egyesületet hozott létre. Korábbi civil együttműködések, az asztaltársaság állandó tagjaival 1989-ben 38 alapító taggal megszületett a Falufejlesztési Társaság.

A heti rendszerességgű találkozások, nyitott beszélgetések során a nemzetközi falufejlesztési tapasztalatokat Bíró András hozta a hálózatba. Ez az inspiráció komoly szervezetfejlesztési lökést jelentett, hiszen 1990-től az Autonómia Alapítvány támogatásával települési animátor (Berci olvasatában provokátor) képzéseket szervezhetek, ahol a Faluháló Egyesület közreműködésével saját maguk kezdhették el kinevelni azokat az aktív szereplő-

Szembesült a megrázó társadalmi valósággal

ket, akik többsége ma is a Hálózat céljainak megfelelően műveli hivatását. Összeszerveződött egy erős, gyümölcsöző kapcsolati háló. Ebben „erjesztő szerepkört” vállalt Szendrőné dr. Font Erzsébet is. dr. Kiss István személyében komoly szellemi társra lelt Berci. Kiss Pista bácsit a főtanácsadójának tekintette.

Így alapozódott meg a Falugondnokság kísérleti beindítása 1990-ben 24 csereháti településen. Intézményesített szolgáltatás útjára lépett Kemény Bertalan elképzelése, amikor a Népjóléti Minisztérium támogatásával, meghívásos pályázat keretében Somogy és Baranya megyékben falugondnoki szolgálatok jöhetnek létre 1991-ben. Kialakult a minisztérium által támogatott falugondnoki hálózat. Innentől a bürokrácia, hivatali agyonszabályozással szemben Szanyi Éva szerepvállalása jelentette a védelmet. Vigyázott arra, hogy ne szabályozzák túl a falugondnok feladatát, hogy legyen benne mozgástér. Ez a szabadság tette sokszínűvé a rendszert. Ők ketten egyedülálló, azóta sem igen látott mintapéldájává váltak a civil-kormányzati együttműködésnek, az alulról jövő kezdeményezések kormányzati felkarolásának, ellátó rendszerbe történő beemelésének, gondozásának.

A Falufejlesztési Társaság már a kezdetektől minden évben egy-két hetes, bentlakásos képzést szervezett, hogy a szolgálat alapértékeit és egymást is megismerhessék a szélrózsa minden irányából érkező falugondnokok.

1996-ra a Falugondnoki szolgálat a Szociális Törvény által nevesített, szabályozások nélküli, nem kötelező feladattá vált. 1998-tól normatív támogatás és önerős pályázatok álltak rendelkezésre. 1999-től működési engedélyhez kötött szolgáltatás lett. A helyi igényekre, területi sajátosságokra, szükségletekre reagálva a falugondnokságot újragondolva létrehozta Berci a tanyagondnokságot. Ezzel az aprófalvak mellett az alföldi, nagyobb lélekszámú, de hatalmas területi kiterjedésű, nagy külterületi lakosság-számmal, elszórt vagy borkorban lévő tanyák sokaságával rendelkező települések lakossága is ellátás alá került. A falugondnokságokat szabályozó jogi

erősödött a civil háttér, 1993-tól falugondnoki egyesületek alakultak, melyeket a koordinátorok működtettek. A falugondnoki egyesületek működési és programtámogatást kaptak. 1999-ben megnyitotta kapuit a Falugondnokok Háza, képzési központ Vértessacsán. Majd 2000-ben országos ernyő- és érdekképviselői szervezetként életre hívták a Magyar Tanya- és Falugondnoki Szövetséget, szakmai szervezetként pedig a Falugondnoki Módszertani Osztályt. Már-már túl dinamikussá is vált a folyamat üteme, ami egy szervezetfejlődési válság irányába hatott. A hálózat működésében részt vállaló szereplők keresni kezdték a kompetencia határaikat, felelősség- és hatáskörüket, egyfajta identitás válságon estek át, ami az együttműködéseik újragondolására készítette őket.

Mindeközben Kemény Bertalan azon fáradozott, hogy határon túl, a Kárpát-medencében is meghonosítsa a falugondnokságot. Erdélyben 2004-

Szakadatlan, közös kiútkeresés. Felvállalás, felelősség- és közösségvállalás. Eszmények hétköznapi megvalósítása. Utópisztikus gondolatok és a realitás elegye, új utak keresése. Kapcsolatrendszer fejlesztése. Községek újjáépítése, fejlesztése; fejlődést segítő tevékenységek. Emberekre fókuszálni. Beszélgetni. Helyben cselekedni, mert a megoldás helyben van. Helyi szellemi műhelyek kialakítása. Településhez fűződő érzelmi kötődés erősítése. Térségi szemlélet. Együttműködés.

És mindez maga a hagyaték másik nagy pillére, a Berci által csak homálybogarozásként emlegetett kiútkeresés, ami tükrözte mindazt, amit a világról gondolt, amit fontosnak tartott.

Mindeközben ő maga is nagy utat járt be az önmegvalósítás és a fészekmeleg között örlődve. Korábban azt vallotta az egyén és a közösség kettőséről, hogy az egyéni boldogulásnak, kibontakozásnak, sikernek és a közösséghez tartozás fészekmelegének, biztonságának, oltalmának egy a szorzata, vagyis állandó. Ha egyiket növeli, a másik csökken, és fordítva. Mindig elfoglalt volt. Munkássága szinte egész életében elvonta a figyelmét a családjáról. Élete végére jött rá, hogy nincs feltétlenül kizárólagosság e kettő között. Az Egyén – Család – Község hármasa az emberi jelenség három szintjének kölcsönös egymásrautaltságának támogató rendszere. Az Ember csakis ebben a hármas egységben, és azok viszonyrendszerében értelmezhető valójában, ahol megjelenik az „önző önzetlenség”, azaz a szolidaritás, a kizárólagos autonómia feladása a felsőbb szint, a család és a közösség érdekében. A közösség felől a család és az egyén felé pedig az „inkubátor”, a támogató, óvó, védő, fészekmeleg hatás, a biztonság hat vissza. Az egyén személyiségfejlődésének a haláláig történő útja a közösséget erősíti. A saját szerep megtalálása (Ki vagyok? Hová tartozom? Mi a feladatom?) a lét értelme. Mindezt a Homálybogozás című könyvében fogalmazta meg. És ezzel a sokáig háttérbe szorított családját is rehabilitálta.

Kemény Bertalan örökösei feladata e hagyaték megszívlelése, ápolása, őrzése.

Tóth Márta

Magára hagyott tanyavilág?

keretek 1999-re születtek meg. Időközben a kötelező alapképzés 40 óráról fokozatosan 260 órára emelkedett, és a hálózat kidolgozta és elindította a továbbképzések rendszerét.

Gáspár Mátyás elismert gondolkodó társa volt Kemény Bertalannak. A rendszerszerű gondolkodás erősödött általa a hálózaton belül. Munkássága tanulságokkal szolgált a falugondnoki hálózat számára is. A szervezetfejlődés ívét, tapasztalatait, nehézségeit vetítette előre.

Az építkezés innentől módszeres és folyamatos volt. A hálózat segítőinek képzését a megyei, régiós szintű koordináció megszervezése követte. Meg-

ben, Vajdaságban 2010-ben jöttek létre az első szolgálatok, melyek azóta is működnek és a lehetőségekhez mérten fejlődnek. Az ehhez szükséges szakmai támogatást a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületétől a mai napig megkapják.

Napjainkban országszerte több mint 1500 szolgálat működik. Ehhez a sikertörténethez minden szereplő együttgondolkodására szükség volt. Berci álmához mindenki hozzájárította a magáét, a közös munka közös alkotássá lett.

Mit üzenhet, mit taníthat nekünk ez a folyamat? Az alábbi vezérelvek, meghatározó tézisek jelentőségét:

Hírek

Tanyai torta

Szarvason, a tanyasegítő képzés zárásán meglepetéssel várt bennünket Sonkolyné Czesznak Annamária kardosi tanyasegítő, aki egy tanyát és egy tanyagondnoki autót ábrázoló csokitortával köszöntötte a végzett hallgatókat.

Huszonöten vizsgálhatnak

A falu- és tanyagondnoki alapképzés márciusban a koronavírus-járvány miatt abbamaradt, s hosszú szünet után

júniusban folytatódott. Most kerültek sorra a tanyafórumok is, melyekről lapunk 10. oldalán bővebben írunk. A

vizsga július 23-án lesz, ahol huszonöten méret-tethetik meg magukat. Egyesületünk területéről 14 tanyagondnok bizonyíthat, Bács-Kiskun megyéből nyolcan, Csongrád-Csanád megyéből négyen, Pest megyéből ketten, továbbá Tolna megyéből három, Baranyából pedig nyolc falugondnok fejezheti be tanulmányait.

Családi nap 2020

Egyesületünk **Családi napot szervez 2020. augusztus 1-jén, szombaton a Bács-Kiskun megyei Lakiteleken, a strand melletti területen (A strand melletti helyünk az autós kempinggel szemben közvetlenül a strand melletti út végén található), melyre mindenkit szeretettel várunk. (A Családi naphoz közúton a 44. útról a Lakitelek-Kapásfalu; vagy Lakitelek-Tőserdő lejárónál kell lemenni. az Árpád-szállási vasúti megállóhoz közel található.)**

Érkezés reggel 8 órától folyamatosan. Ki-ki addig marad délután, amíg kedve tartja. Strandolásra is van lehetőség. A program házigazdája Lakitelek Község Önkormányzata; a fő szervezők ebben az évben is a Lakiteleki Intézményvezető Gálné Csomós Mária, valamint a tanyagondnokok: Tóth Sándor István (30/995-0390) és Gyapjas János.

A programban szerepel:

Polgármesteri köszöntő; szabadtéri főzés (6 bográcsban és két tárcsán fő az étel csemői, mórachalmi, szatymazi, rőszkei, öttömösi, ásothalmi, tarhosi, domaszéki, lakiteleki mesterszakácsok által); óriáspalacsinta sütés (Szatymaz); tiszainokai lángos; Ásoth-

alomról és Tarhosról, reggeli: zsíros kenyér, libatőpörtyű, paprika, paradicsom; vidám családi vetélkedő; és meglepetések.

A programra vendégként várjuk a Kishegyesi Női Fórum Egyesület tagjait, és természetesen minden falu- és tanyagondnokot a családjukkal. Hozza magával mindenki a párját, gyermekét, barátját, barátnőjét, szüleit, s akit gondol! Illetve **tányért, poharat, evőeszközt és innivalót (sört, bort, üdítőt) is saját részére.**

Az ebéd árát az egyesületi kasszából biztosítjuk. Süteményeket vagy pogácsát is várunk egy-egy tányérral a közösbe, így körbe tudunk kínálni mindenkit. A családi vetélkedő

díjazására családonként meglepetést várunk.

(Ez bármi lehet, ami eszetekbe jut a befőttől a söprűig, a kiskanáltól a fakanálig, a gumibékától a kalapá-csig, a méztől a lekvárig. Nem muszáj érte boltba menni!)

Ezeket az ajándékokat a játékban résztvevők a családi vetélkedőn meg is kapják.

Szeretettel várunk mindenkit! **A visszajelentkezéseket legkésőbb július 24-ig várjuk levélben, e-mailben, vagy telefonon 76/507-543. Aki Lakiteleken szeretne aludni, keresse telefonon a lakiteleki tanyagondnokot, Tóth Sándor Istvánt (30/995-0390).**

Egy évtizede a zákányszékiek szolgálatában

Traktorra is vitt már ebédet

Sebők Márta nevét valószínűleg nagyon sokan ismerik Zákányszéken. Számára fontos év az idei, hiszen decemberben lesz tíz esztendeje, hogy a helyi tanyagondnoki szolgálat munkatársa lett. Portrénk róla szól.

A település beivódott már Márti gyermekkorába, mezőgazdasággal foglalkozó szülei révén nagyon korán megismerte a zákányszéki föld illatát és a munka szeretetét. A becsületesség, emberszeretet, empátia, tenni akarás vezérelte már egészen fiatal korában is. Itt járt általános iskolába, majd későbbi tanulmányait Szegeden folytatta, ahol 1992-ben érettségizett. Később idegenforgalmi szakvizsgát tett és azonnal utána dolgozni kezdett egy utazási irodában. Nagyon sokakkal került kapcsolatba, talán ezen a ponton alapozta meg a későbbi érdeklődését a megoldandó feladatok és az emberekkel való kapcsolattartás tekintetében. Szülei korai halála okán meg kellett tanulnia az önállóságot, a kitartást. Fontos döntéseket kellett hoznia, amelyben akkori főnöke sokat segített neki. Később néhány évet eltöltött pénzügyi területen is, amely véleménye szerint a fegyelem elsajátítása miatt volt nagyon fontos a pályáján. A családi élete közben kiteljesedett: férjhez ment, majd három gyermeknek adott életet.

Az évek alatt Márti megtanulta, amit csak az idevalósiak tudnak: hol található a Liliomi terület, a régi Csorva, a Hétágú-út és környéke (amely tényleg hétfelé ágazik). Tudja, hol van a Bogárcsói iskola, a Lázár iskola. Ismeri az eredetét a Tanács-falunak, ahol valóban annak idején csak Tanács vezetéknévűek éltek, mindenki rokon volt mindenkivel a környéken – legalábbis a szóbeszéd szerint. A Biczők-szék csodálatos vadvirágai és fészkelő madarai nagyon változatosak és káprázatosak is egyben. Hátránya viszont, hogy esős, csapadékos idő után ez a zsámbékos rész gyakorlatilag járhatatlan. Ennek folytatása a Pince-sugárút, ami a hajdani tévesz borospincéihez vezetett. Ezekben a pincékben tar-

tották a „szőlő-högyek édes nedűjét”, a jólelkű és dolgozó kezű zákányszékiek emberek kétkézi munkájának gyümölcsét. Így fordították termőre ezt a homokos vidéket. Saját bevallása szerint bármerre jár, mindenütt barátságos emberekkel találkozik ezen a vidéken. Ott, ahol szívmengető számára a tavaszi barackvirágok látványa, a nyári gabonátlábak sárgája, a környék élővilága és ahol annyira ismerős a föld illata. Ugyanakkor a tél is varázslatos számára, hiszen ekkor egy teljesen más arcát mutatja az Alföld. Mint a tenyerét, úgy ismeri a területet. Így érkezett meg ide tanyagondnokként, 2010-ben.

Amikor először hallotta a felhívást, nagyon megörült neki, hiszen helyben van, nem lenne távol a gyermekektől és meg tudná oldani így az óvodába, iskolába jutásukat. Jelentkezett is a Homokháti Szociális Központba, ahová felvételt nyert. Az első időkben házi segítségnyújtás területén dolgozott, aztán egyre jobban megismerte a tanyagondnok kollégák mindennapjait és szerette volna kipróbálni magát ebben a munkakörben. Nagyon hálás érte, hogy megkapta a lehetőséget. 2010 decemberében elkezdte a tanyagondnoki teendőit. A vártnál nehezebb volt a helyzet, hiszen bár a tanya és az

ottani gondok ismerősek voltak neki, a napi feladatok sokszor akadályok elé állították. Ő viszont nem torpant meg a kezdeti nehézségeknél, kihívás volt számára egy-egy megoldandó feladat. Az első évben hatalmas belvizek voltak a területén. Saját bevallása szerint azért eshetett rá a választás, mert gyakorlott mezőgazdászként nem a problémát látta ebben sem, hanem azt az adott feladatot, amit meg kellett oldania. Traktorra pattant és a legnagyobb sáron átgázolva ebédet juttatott el a gondozottaknak. Sokszor fordult elő télen is, hogy járhatatlanná vált az út, megoldás akkor is született az el látásra.

Márti tennivalói közül számára az egyik legkedvesebb, amikor kismamákhoz érkeznek a védőnővel, vagy újszülöttet látogatnak meg otthonában. Ezek a csecsemők idővel cseperednek és a szülők bizalma Márti felé egyre növekszik. Ő hordja a gyermekeket később bölcsődébe, óvodába, aztán általános iskolába is a tanyavilágból. – Szeretem reggel, amikor csicseregnek az autókban, beszélgetnek az élményeikről – vallja be Sebők Márta.

Feladatai közé tartozik még a bevásárlás, gyógyszerfelíratás, -kiváltás, ivóvízszerezés (van olyan tanya, ahol

nincs), ezenkívül szódát, gázpalackot cserél, telefonfeltöltést végez, villanyóra-állást jelent vagy éppen csekket fizet. Napi kapcsolatban áll hivatalnokokkal, pedagógusokkal, orvosokkal, nővérekkel, gyógyszerésszel, gyógytornásszal. Őt keresik a betegszállítók is, ha eltévedtek a környéken, de a rendőrségtől, polgárőrségtől kapott információk továbbítását is végzi a gondozottak felé. Próbál tenni az ellen, hogy a tanyán élők ne érezzék magányosnak magukat, odafigyel rájuk, és ha ideje engedi, még baráti találkozókat is szervez nekik.

Az ünnepek közeledtével nehezebb érzelmileg a munka. Ekkor jelentkez-

nek krízis időszakok a gondozottak életében, hiszen sokszor a magány, az anyagi problémák, a kilátástalanság érzése hatványozottan tör rájuk. Ilyenkor hatalmas teher nehezedik a tanyagondnokokra, hiszen emellett, hogy próbálja átadni az ünnep meghittségét másoknak, kell, hogy jusson belőle magának és családjának is. A gondozottak esetében viszont sokszor ők az egyetlen közvetítők a tanyavilág és a nyüzsgő élet között. Némi vigaszt nyújtanak az ünnepek tájkán eljuttatott ajándécsomagok, amelyeket karitatív szervezetek vagy az egyház ajánl fel. Olyan is előfordul, hogy bálók, rendezvények után az intézményvezetők kérésére juttatnak el egy kevés finomságot a tanyasi embereknek.

Sebők Márta nagyon érzékeny ember. Mindemellett tele van alázattal, emberszeretettel, empátiával és olyan adag talpraesettséggel, amely eredményeként nem létezik számára lehetetlen. Fáradhatatlanul hisz a jóban. Amikor emlékezetes pillanatokról kérdezem, egyiket a másik után sorolja. Találkozását egy sérült csoporttal, akiket a vasútállomásról fuvarozott a településre, a jókedvükről, ami igazán irigylésre méltó, a csoportvezetőről, aki mindenkinek az erősségét mutatta meg. A nyugdíjas tanyasi bácsiról, aki, amikor elfogyott a só otthon, a füstölt, sózott szalonnáról kapargatta le ahhoz, hogy ételt tudjon készíteni. Volt, hogy ők bontottak kerítést, hogy

egy adott városból a tanyára költözött család be tudjon gyűjtani. Akadt olyan eset, amikor egy stroke-on néhány órával átesett gondozott életét mentette meg azáltal, hogy mentőt hívott hozzá és navigálta a tanyáig a segítséget. Egyszer egy kilencvenes éveik felett járó házaspárhoz rosszullet miatt orvost próbáltak hívni, amikor kiderült, hogy még TAJ-kártyájuk sincsen, hiszen soha nem volt még beteg egyikük sem, nem kezelte őket semmilyen doktor. A bácsi kezén lévő sérülésekről pedig kiderült, hogy azokat patkány okozta – gyakorlatilag megrágta az állat.

Márti munkáját többször is elismerték, amelyekre nagyon büszke: 2019-ben a szociális területen végzett tanyagondnoki feladatok példás ellátásáért és aktív közösségi munkája elismeréseként Zákányszék Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a Zákányszékért díjat adományozta neki. Szülőként sok éven át volt előbb az óvoda, majd az általános iskola SZMK vezetője, jótékonsági eseményeket szervezett, az adományok, bevételek koordinátora volt. Részt vett a szülők báljának újraindításában és a kerékpártároló megvalósításában. Ezek jutalma is az iskola által kiállított oklevél.

Amikor az elmúlt tíz év szóba kerül, nagyon szerényen válaszol:

– Én nagyon hálás tudok lenni a sorsnak, hogy jó házban lakunk, jól élünk, hogy a családom teljes. Azóta a nagyobbik fiam 20 éves lett, ő dolgozik és munka mellett tanul is, a lányom 17 esztendő, szociális területen is kipróbálta már magát. A legkisebb gyermekem 14 éves, gépésznak készül. Boldoggá tesz, hogy nekem nem ez jutott osztályrészül. Úgy gondolom, ha valamit vállal az ember, akkor azt maximálisan csinálja, és úgy, hogy arra tíz év múlva is büszke legyen. Ha egy idősnek megígérem, hogy ott leszek, akkor nincs más választás. Ott leszek. Ha most kellene döntenem, újra elválnám ezt a szolgálatot, hiszen általa megtaláltam a helyem. Szeretem a munkám, szeretek itt élni. Rendkívül sokat köszönhetek Csótiné Ördög Edit intézményvezetőnek is. Örülök, hogy tanyagondnokként és magánemberként is elfogadtak, bizalmat szavaztak nekem.

Zakar Anita

Járvány idején is helyt állták a szatymazi tanyagondnokok És mi csak tapsoltunk...

A falu- és tanyagondnokok valóban a frontvonalban tették a dolgukat a koronavírus-járvány tombolása idején, miközben éppen a szociális szféra – köztük az ő nem kis számú közösségük – maradt ki a központi ellátásokból. Az pedig senkinek nem jutott eszébe, hogy meg is lehetne köszönni a munkájukat, hogy akár nekik is lehetett volna esténként tapsolni. Az alábbi írás a szatymazi tanyagondnok hősiek helytállásáról szóló helyzetjelentés – igen-igen elgondolkodtató láttelelet.

Ez a tavasz más volt, mint a többi. Ez a tavasz kibillentette a világot egyensúlyából, ez a tavasz, mely immár nyárba fordult, váratlanul szokatlan történéseket hozott. Februárban, amikor a Kínából érkező hírekről szó esett – ha szó esett – komolytalannak, túlértékeltnek, túl messze lévőnek ítéltük az egész „járvány históriát”. Március második hetének első napján már egész délután feszülten figyeltük a televíziót, internetes híradásokat, hogy megtudjuk milyen rendkívüli intézkedéseket léptet életbe a kormány.

Március 16-ától megszűnt az idősok nappali ellátása, bezárt az óvoda, iskola, működött a véget nem érő fertőtlenítés intézményen belül, és kívül egyaránt. Lezárták a határokat, kötelezővé vált a szájaszk használata, lépést sem tettünk gumikesztyű nélkül. Ha kesztyű nem volt rajtunk, akkor tömény fertőtlenítőszerszel locsoltuk kezünket, használati tárgyait szüntelenül. Végeztük a feladatainkat, mert azt várták tőlünk, miközben fenntartónktól semmiféle védőeszköz nem érkezett. Amíg tartalékainkból futotta, anyaintézményünk biztosította a maszkot és gumikesztyűt, fertőtlenítőszer, amikor elfogyott magánszemélyektől, más falunkbeli intézményektől kaptunk.

Aztán életbe léptek a gazdaságvédelmi intézkedések, tette dolgát az operatív törzs. Közben feladataink mennyisége ugrásszerűen nőtt, hiszen már nem csak az állandó ellátotti kör, hanem a „Maradj otthon” szlogennek megfelelni akaró idősok, fiatalabbak kéréseit is teljesíteniünk kellett. Vállvetve a szociális gondozó kollégákkal igyekeztünk mindenkinek eljutni, mindenkinek eleget tenni. Bevásároltunk, gyógyszert írtunk fel váltottunk ki, miközben

megtanultuk az elektronikus „felhő” használatát, ami természetesen nem ment zökkenőmentesen. Gondolom, minden kolléga, mint mi is, napokig tudnánk mesélni a patikákkal kapcsolatos élményeinket.

Senkinek nem mondtunk nemet, hiszen az „békeidőben” sem történhet meg, ilyen rendkívüli helyzetben pedig végképpen elképzelhetetlen! Hogy mennyire komolyan vettük, azt az is bizonyítja, hogy amikor kevesen voltak a gondozók, intézményvezetőnk is bekapcsolódott a házi gondozásba, ebédet szállított, illetve a tanyagondnok is segített fekvőbeteg ellátottat fürdetni, pelenkázni.

Miután a 65 éven felüliek védelme érdekében bevezették az időkorlátot az élelmiszerboltok, drogériák és gyógyszertárak vonatkozásában,

Karácsony Gergely

Sarapka Irén Katalin

első ijedtünkben azt reméltük, ránc ez nem vonatkozik. Addigra már elfogadtuk a maszk viselését, az üzletek, gyógyszertár előtti sorban állást, az örökös kézfertőtlenítést, az otthonukba zárt idős ellátottaink nyugtatását, vigasztalását. De az elképzelhetetlennek tűnt, hogy az annyira féltett korosztály igényeinek teljesítésében segítség helyett még inkább akadályoztatva legyünk. Ám nem volt kibúvó, hiszen a kormányrendeletet nem lehet helyi rendelettel felülbírálni! Nagy nehézséget okozott ez számunkra, de nem hagytuk magunkat, hiszen korábban kezdtünk, késő délután végeztünk, hogy a bevásárlásokat és egyéb tennivalóinkat elintézzük. Eközben távolságot tartottunk saját felnőtt gyerekeinktől, segítettük a karanténba került kolléganőnk, fertőtlenítettünk otthon is éjjel-nappal. Akinek az volt a dolga, az otthon rekedt iskolás, óvodás gyermekével törődött, akinek esetleg 65 éves, vagy annál idősebb társa, szülője van, otthon arra vigyázott fokozottan.

Esténcént elvárták, hogy tapsoljunk az egészségügyben dolgozóknak a rettentően veszélyes frontvonalban végzett munkájukat megköszönve. Nekik, akik talpig szkfanderben ültek rendelőikben, telefonon diagnosztizáltak, sőt még gyógyítottak is az óriási leterheltségben! Tapsoltunk, mert nem működött egyetlen szakrendelés, nem volt betegszállítás, nem jött házhoz az orvosi ügyelet. Minden krónikus betegség meggyógyult hirtelen, az eddig csúcsra járatott egészségügyi ellátás megállt, mint egy kimerevített kép, és nem mozdult sehová. Tapsoltunk, mert legfeljebb az ablakon keresztül kommunikáltak velünk a háziorvosok, miközben felhívták a figyelmünket a maszk, és a gumikesztyű viselésének, valamint a fokozott fertőtlenítés fontosságára. Tapsoltunk azért is, mert megkezdődött az idős, krónikus beteg ellátottaink állapotának látványos rosszabbodása. Tapsoltunk, mert lehetetlen volt elérni telefonon őket. Halkan jegyzem meg: ez a szakrendelések esetében ma sincs még másképpen.

Eleinte együttműködést, segítséget kaptunk az üzletekben, gyógyszerárban, postahivatalban. Az idő múlásával a türelem, tolerancia fogytával kialakultak feszült helyzetek is, de sokat segített, hogy a nap végén többnyire leültünk, és átbeszéltük az eseményeket. Teltek a napok, hetek, már nem is találgattuk, mikor lehet vége, meddig kell megfeszített munkával, minden napon teljes erőbedobással végezni a dolgunk. Tetűk, amit kellett, pedig soha, sehol, semmilyen fórum nem méltányolta nyilvánosan erőfeszítéseinket. A falunkért dolgoztunk, mint máskor is, de még a falunkban sem kaptunk különösebb elismerést. Pedig mi mindannyian valóban a frontvonalban álltunk, állunk, viseljük a hőségben is a maszkot, ahol kell, tartjuk a védőtávolságot, elfogadtuk, megértettük, hogy a veszélyhelyzet kihirdetésével gyökeresen megváltoztak mindennapjaink, a megszokottnak többszörösét végeztük, de valahogyan nagyon kimaradtunk az elismerésre érdemesek köréből.

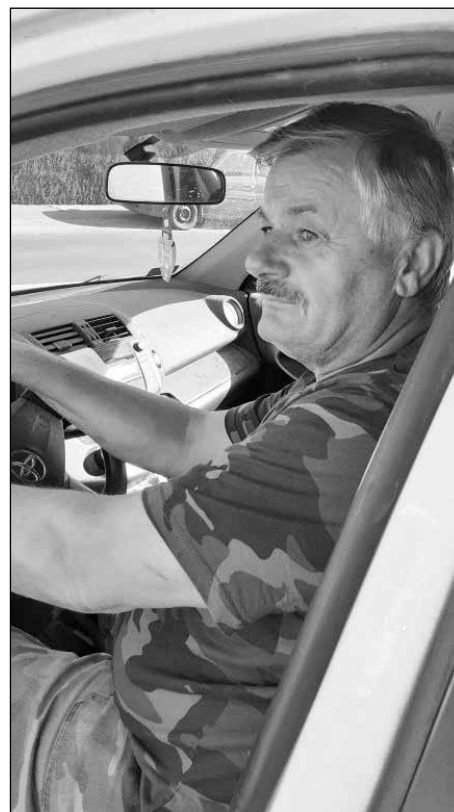
Az idő múlásával hozzászoktunk, kissé talán bele is fásultunk az állandó készenlétet követelő helyzetbe.

Vidácsné Lukucza Éva

Akadott néhány piros cédulás, ellenőrzött karantén alatt tartott ház, de konkrét megbetegedés nem fordult elő nálunk. Mivel nincs bentlakásos idősothton községünkben, itt nem volt szükség mindenre kiterjedő fertőtlenítésre a katonaság segítségével, mint sok más településen. Nem volt ingyenes ételosztás, nem kapott minden háztartás maszkot, kesztyűt, nem fertőtlenítették a buszmegállókat. Semmi rendkívüli esemény nem történt, nagyrészt törvénytisztelő, szabálykövető lakosainknak köszönhetően. A mi esetünkben nem jöhetett szóba home office-ban dolgozni, távoktatásban részt venni, hiszen még a tervezett továbbképzéseink sem valósulhattak meg, szinte szó szerint megdermedt körülöttünk az élet, de mint oly sokan, beleálltunk és vittük a hátunkon – elsősorban – az idős ellátást.

Két hónap után vérvételre is sor került néhány ember számára, amit rugalmasan elintézték a tanyagondnoki autóban, ha eléggé mozgásképtelen volt a páciens. Eközben mindenféle mentőcsomagok készültek a gazdaság újraindítása, a vállalkozások megmentése, új munkahelyek teremtése ügyében, de arról, hogy szégyenletesen alacsonyan

Rózsa Zoltán

tartott bérünk emelkedhetne, arról nem esett szó. A szociális szférát szinte sehol nem említették. Egyre nehezebben sikerült a lelket tartani az idős, egyedül élő, alapbetegségeik miatt egyre rosszabb állapotba kerülő ellátottainkban, bár lassan bátrabbá váltak családtagjaik, már a kapun belülre is merészkedtek, talán már egy-egy ölelésig is eljutottak, de a három hónapos bezártság, a közösség, a személyes találkozások hiánya megtette hatását.

Mire eljutottunk az élet újraindulásáig, veszteségeink is keletkeztek, nem mindenki élte túl az akadozó egészségügyi ellátás következményeit. Most találgatjuk, lesz-e valóban második hullám, súlyosabb lesz-e, mint az első volt, megáll-e ismét az élet, valóban van mitől tartanunk? Mennyiben fogja ismét befolyásolni – már persze ha bekövetkezik – az életünket, a munkánkat? Az óvintézkedések fokozódnak, vagy esetleg lazábbak lesznek? Valóban fenyegetve kell érezni magunkat? Akárhogyan is lesz, állunk elébe. Rendelkezésére és szolgálatára szeretett falunknak, idős és fiatalabb lakosainak, békeidőkben és rendkívüli helyzetekben egyaránt.

Vidácsné Lukucza Éva

Folytatódtak a tanyafórumok

Június 15-én folytatódott a tavaly november 18-án indult, de a veszélyhelyzet miatt félbeszakadt falu- és tanyagondnoki képzés. Nemcsak az elméleti képzési heteket kellett újraütemezni, hanem a gyakorlati képzés részét képező falu- és tanyafórumok megszervezését is.

Ahhoz, hogy a képzésben résztvevők 2020. július 23-án le tudjanak vizsgázni, föl kellett gyorsítani az eseményeket. Alapesetben havonta tartunk egy-egy elméleti képzési hetet, de most két, egymás utáni héten valósítottuk meg az elmaradt másfél hét pótlását. Köszönjük mind a résztvevők, mind a fenntartók és nem utolsósorban az előadók rugalmas hozzáállását!

Márciusra és áprilisra több tanyafórumot terveztünk, amelyek szintén át kellett ütemezni június végére, július elejére. A gyakorlati feladatok közül a fórum szervezését tekintik a legnagyobb kihívásnak a falu- és tanyagondnokok. Szinte mindenki azt állítja magáról, hogy nem tud emberek előtt beszélni; félnek, hogy nem fogadják el a felkérést a meghívott vendégek; előre magyarázkodnak, hogy miért nem fognak eljönni a lakosok. Ezzel ellentétben elmondható, hogy a megvalósult fórumok többségére a falu- és tanyagondnokok később jó érzéssel gondolnak vissza. Igazi siker az, amikor az első, kötelezően megtartandó fórumokat a jövőben (például évente) még több is követi.

Ahogy nincs két egyforma szolgálat, így minden tanyafórum is más és más. Jó példa erre a nemrég megvalósult bordányi, mórähalmi és kerekegyházi tanyafórum. Bordányban a rendezvény előtt még nem indult el a nappali ellátás, így ez volt az első alkalom a találkozásra. Voltak, akik sírva borultak egymás nyakába. Tanács Gábor polgármester, valamint az intézményvezető-helyettes és a tanyagondnok (mindenki „Janikája”) beszámolója után a résztvevők is szót kaptak. Az első kérdés: „Mikor jöhetünk újra kártyázni?” Elmondták, hogy mindent (élelmiszer, gyógyszer, ebéd stb.) megkaptak otthon is, de a társaság nagyon hiányzik. Jó volt találkozni a nyugdíjas tanyagondnokkal is.

A mórähalmi fórum a VI. kerületben található, az önkormányzat által visszavásárolt és felújított Kerek iskolában zajlott. Jó volt látni, hogy nem csak az idősebb korosztály, hanem kisgyermekes család is jelen volt a programon. A részt-

Bordány

Mórähalom

vevőket Csányi László alpolgármester köszöntötte ezzel a vallomással: „a tanyavilág a szívemnek egy olyan darabja, ami fontos nekem”. Beszélt a mórähalmi tanyagondnokság kialakulásáról (a négy szolgált teljes mértékben lefedi a tanyavilágot), jelenéről, a tanyai pályázati lehetőségekről. Céljuk, hogy a tanyagondnokság folyamatosan fenntartható legyen. Ebben a legnagyobb kihívás a gépjárművek beszerzése, üzemeltetése. Az alpolgármester véleménye szerint a tanyagondnok egyszerre családtag, lélekgyógyász, ügyintéző – élethelyzettől függően. A fórumra eljött a Homokháti Szociális Központ intézményvezetője, a Mórähalmi Tagintézmény vezetője, valamint a Kisteleki Espereskerület esperese is. Nagyon jó volt látni, hogy minden mórähalmi tanyagondnok ott volt, sőt még a két, már nyugdíjas kolléga is.

A kerekegyházi fórumnak Kunpusztán, a Rendek Ökogazdaságban, a tanyamúzeum tornáca adott helyet. Itt nem volt senki a fenntartó részéről, illetve nem voltak jelen a nyugdíjba vonult tanyagondnokok sem. A tanyagondnok köszöntője, beszámolója után Rendek Olga foglalta össze az ökocentrum múltját, jelenét és jövőjét. A résztvevők részletes tájékoztatást kaptak a helyi tűzoltóparancsnokság munkatársától a kéménytűzek megelőzéséről, a tűzoltókészülékek fontosságáról, valamint az avar- és a kerti hulladék égetésének szabályairól. A találkozó lehetőséget teremtett arra is, hogy a résztvevők megismerkedjenek egy családdal, akik Gyöngyösről költöztek az alföldi tanyavilágba. Ők most hallottak először erről a szolgálatról.

Kerekegyháza

Szakszerű lesz a helyettesítés

Nagy örömünkre szolgál, hogy mostanában több település is gondol arra, hogy a tanya- illetve falugondnokot helyettesíteni kellene szabadságuk, betegségük, elfoglaltságuk idején. Így most két csoportban is elindult a képzés azzal a céllal, hogy kollégáinknak legyen szakszerű helyettesük.

Kecskeméten nyolcan, Szarvason húszan végeztek. Fontos, hogy a résztvevők képesek legyenek elhelyezni a tanyagondnoki szolgálatot a szociális szolgáltatások rendszerében, ismerjék meg a kistelepülések, tanyák sajátosságait, a falvakban és a tanyákon élő emberek jellemzőit, illetve a segítő munka hátterét, alapvető etikai szabályait,

legyenek tisztában a munkához szükséges törvényekkel, rendeletekkel, rendelkezzenek együttműködő képességgel, sajátítsák el a falugondnoki dokumentáció vezetésének alapjait. Tudjanak hiteles és meggyőző információkat nyújtani a hozzájuk fordulóknak a segítség különböző formáiról és lehetőségeiről, a saját ellátási területükön lévő, és megtalálható szolgáltatásokról, intézményekről. Legyenek képesek a tanyán élő emberekkel kapcsolatot teremteni és tartani, a mindennapi problémákat felismerni és közvetíteni, az ügyintézésben segíteni, a segítő szerepével azonosulni és felismerni a személyes erőforrásokat (figyelem, tapintat, támogató-szemlélet, együttműködő készség, stb).

Szarvas

Kecskemét

Gyógyszerkiváltás a veszélyhelyzet után

Március elején a veszélyhelyzet kihirdetése után vezették be az idősök védelmében azt az intézkedést, hogy meghatalmazás nélkül, a TAJ szám bemondásával és saját okmány bemutatásával bárki kiválthatja más beteg, receptre felírt gyógyszerét. Most a veszélyhelyzet megszüntetése után sokakban felmerült a kérdés, hogy mi lesz ezután?

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma közleményben tájékoztatta a lakosságot, hogy a meghatalmazás nélküli gyógyszerkiváltás még 90 napig érvényben marad. Ennek értelmében szeptember közepéig mindenképp marad a mostani rend, tehát nem lesz szükség meghatalmazás-

ra. De saját iratainkat feltétlen vigyük magunkkal, mert azt kérhetik a gyógyszertárakban. Szeptember közepétől viszont csak papír alapú felírási igazolással (recept formátum) vagy meghatalmazással lehet csak kiváltani beteg hozzátartozónk, ismerősünk, ellátottunk gyógyszereit.

Érdemes időben elintézni a meghatalmazást, mivel a 90 napos türelmi idő lejárta után a gyógyszertárakban meghatalmazás hiányában csak papíron felírt igazolás (recept formátum) ellenében válthatjuk ki más személy számára a gyógyszereket. Meghatalmazást az Ügyfélszolgálaton keresztül, vagy a Kormányablakban kizárólag csak személyesen lehet elintézni.

Borvidékek és szőlőfajták

Tokaji borvidék

A Tokaji borvidék az ország északkeleti részén a Zempléni-hegység lejtőin terül el a Tisza és a Bodrog folyók ölelésében. Itt már a Honfoglalás előtt is volt szőlőművelés. A Tatárjárást követően (1241) IV. Béla olasz vincelléreket telepített területére. A Mohácsi vész után (1526) a Szerémségből jöttek ide a szőlészek. Világhírű borvidék, 1737 óta a világ első zárt borvidéke, 2.422 ha szőlőterülettel. Pincéinek falát a csodálatra méltó nemes penész fedi, ami az aszúborok érlelését segíti a

világon egyedül csak itt. Az UNESCO Világörökség Bizottsága 2002-ben felvette a világörökségi listára. A borvidékre jellemző a kontinentális éghajlat, benne a meleg nyár, a hideg tél, és a hosszú, napos, párás ősz, ami lehetővé teszi az aszúszemek képződését. A szőlőterületek riolit- és andezittufán kialakult lösz- és nyiroktalajon találhatók. Szőlészettel és borászattal foglalkozó fontosabb települések: Tokaj, Tarcas, Mád, Erdőbénye, Tállya, Olaszliszka, Bodrogkeresztúr, stb.

Tolcsva látképe

A borvidék fő fehérbort adó fajtái: 65 százalék a Furmint, 15 százalék a Hárslevelű, 5 százalék a Sárga muskotály, százalék sokféle fajta: Kabar, Fehér Gohér, Kövérszőlő, Zenit, Zéta stb. A borvidék adottságai különleges és egymástól eltérő minőségi szőlő termesztésére és aszúborok készítésére alkalmas. Az első aszúbort az 1400-as évek végén a Garaiak készítették. A világhírű tokaji borkülönlegességek: Tokaji másolás, Tokaji fordítás, Tokaji szamorodni, Tokaji aszú és a Tokaji aszúesszencia. Mindegyikét a világon csak ezen a borvidéken lehet készíteni, s ezért egyedi értéket képviselnek.

A borvidék földbe vájt pincéi mélyek, hűvösek, a borok érleléséhez igen alkalmasak. Falaikon nemes penész fejlődik, ami szabályozza a pince páratartalmát és segíti a borok érlelését. A tokaji borkülönlegességek, testesek, savakban gazdagok, finom illatúak, ásványos ízűek és természetes csemegeborok. Az 1989 utáni privatizáció során gomba módra épültek az új és modern borászatok. Néhány híres borászat: Tokaj Hétszőlő Szőlőbirtok, Dobogó Pincészet, Mádon: Szepsy, Patrícus Borház, Bodrogkeresztúron: Dereszla Pincészet, Tolcsván: Tokaj Oremus és a Tokaj Kereskedőház Zrt., Erdőbényén: Béres Szőlőbirtok és Pincészet. A tokaji borok nemzetközi hírneve görög és zsidó borkereskedőknek köszönhető.

Dr. Hajdu Edit

Autókra pályázhatunk

Megjelent a Magyar Falu Program falu- és tanyagondnoki autók beszerzésére kiírt pályázata. A falubusz és a tanyabusz beszerzésének támogatása hozzájárul a vidéki kistelepülések hátrányainak mérsékléséhez, az életminőség és a közszolgáltatások elérhetőségének javításához, valamint az ifjúság vidékhez való kötődéséhez. A pályázat célja a falugondnoki és/vagy tanyagondnoki szolgáltatást működtető vagy új szolgáltatás in-

dítását vállaló települések esetében a szolgáltatás biztosítását lehetővé tevő magas színvonalú, alacsonyabb károsanyag-kibocsátású és üzemanyag-fogyasztású gépjárművek beszerzésének támogatása.

Pályázati időszak: 2020. július 16. és 2020. augusztus 15.

Részletek itt: https://www.kormany.hu/hu/miniszterelnokseg/hirek/magyar-falu-program?fbclid=IwAR3mQbrbkHCedH2aSSJppOb9GHgR_875XSUMa-5hJOBnUFdaXf1oHzPupws

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a Falugondnokok

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu

honlap: www.falugondnoksag.hu

iroda: 6000 Kecskemét, Irinyi u. 17.

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Borzák Tibor, Csörsz Zelenák Katalin

Sümeiginé Ország Edit, Kovács Edit

Tördelő: **Almási László**

Rajz: **Vida Ágnes**

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét